

Одеський національний медичний університет
Факультет медичний
Кафедра офтальмології

Силабус курсу
“ОФТАЛЬМОЛОГІЯ”

Обсяг	90 годин / 3 ЄКТС
Семестр, навчання	рік 4 рік навчання, 7-8 семестр
Дні, час, місце	вул. Ольгіївська, 4 (Офтальмологічний медичний центр ОНМедУ), Кафедра офтальмології. Дні та час проведення занять: відповідно до розкладу навчального відділу
Викладач (-і)	Офтальмологія: 1. Проф. Венгер Людмила Віленівна 2. Проф. Солдатова Аліна Максимівна 3. Проф. Кресюн Наталія Валентинівна 4. Доц. Єпішева Світлана Миколаївна 5. Доц. Іваницька Олена Вячеславівна 6. Асистент Пількевич Тетяна Сергіївна 7. Асистент Якименко Ірина Василівна 8. Асистент Дьячкова Зінаїда Едуардівна 9. Асистент Шаповалова Анастасія Анатоліївна 10. Асистент Дроздін Володимир Анатолійович 11. Асистент Остроухов Сергій Віталійович 12. Асистент Гарбер Ігор Альфредович
Контактний телефон	(048) 723-42-85; (048) 723-42-98
E-mail	eyeklinik@onmedu.edu.ua ; eyeklinik@i.ua
Консультації	Відповідно до графіку, розміщеному на інформаційному стенді кафедри

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися аудиторно.

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, Zoom, а також через листування електронною поштою, через месенджери Viber, Telegram, WhatsApp.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни «Офтальмологія» - клінічна анатомія, фізіологія, методи дослідження органа зору та його придатків, етіологія, патогенез, діагностика та лікування найбільш поширених офтальмологічних захворювань, заходи з організації санітарно-епідемічного режиму в офтальмологічній клініці; перев'язочний матеріал і способи його застосування; клініка, діагностика, перша медична допомога, принципи лікування при травматичних ушкодженнях; загальні питання запальних захворювань органа зору; основи офтальмоонкології; методологія обстеження офтальмологічного хворого.

Пререквізити курсу: для вивчення курсу студенти потребують базових знань з медичної і біологічної фізики - фізичної оптики, фізичних основ діагностичних і фізіотерапевтичних (лікувальних) методів, що застосовуються у медичній апаратурі; з анатомії людини - визначати топографо-анатомічні взаємовідносини органів і систем людини, інтерпретувати статеві, вікові та індивідуальні особливості будови організму людини; з мікробіології, вірусології та імунології - інтерпретувати біологічні властивості патогенних та непатогенних мікроорганізмів, вірусів та закономірності їх взаємодії з макроорганізмом, трактувати основні механізми формування імунної відповіді організму людини; з гістології, цитології та ембріології - трактувати мікроскопічну будову різних органів людини в аспекті взаємозв'язків тканин, що входять до їх складу в різні вікові періоди, а також в умовах фізіологічної та репаративної регенерації; з фізіології - аналізувати стан сенсорних процесів у забезпеченні життєдіяльності людини, пояснювати фізіологічні основи методів дослідження функції організму; з внутрішніх хвороб - визначати тактику ведення хворого при найбільш поширених терапевтичних захворюваннях, ставити діагноз і надавати екстрену допомогу при основних невідкладних станах; з хірургії - надавати невідкладну медичну допомогу при найбільш поширених хірургічних захворюваннях, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених хірургічних захворюваннях і їх ускладненнях; з патоморфології - трактувати етіологію, патогенез та морфологічні зміни на різних етапах розвитку хвороби, структурні основи видужання, ускладнень та наслідків хвороб; з патофізіології - інтерпретувати причини, механізми розвитку та прояви типових патологічних процесів; з радіології - обирати оптимальний метод променевого дослідження для виявлення функціонально-морфологічних змін при патології різних органів та систем; з неврології - визначати основні симптоми і синдроми ураження різних відділів нервової системи; з оториноларингології - ставити попередній діагноз найбільш поширених ЛОР-захворювань і пошкоджень; з фтизіатрії - планувати схему обстеження хворого на туберкульоз, аналізувати отримані дані та визначати режими лікування хворих із різними клінічними формами туберкульозу.

Постреквізити курсу: опанування навчального матеріалу дисципліни «Офтальмологія» дозволяє сформувати здатність застосовувати набуті знання,

уміння, навички та розуміння з офтальмології для вирішення типових задач діяльності лікаря в галузі охорони здоров'я на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, фізіологічних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій.

Метою курсу є оволодіння студентами системою знань про орган зору та його захворювання, оволодіння методами діагностики, лікування та профілактики найбільш розповсюджених офтальмологічних захворювань; оволодіння систематизованими знаннями з організації офтальмологічної допомоги; оволодіння практичними навичками дослідження зорових функцій та обстеження органа зору і його придатків, формування практичних умінь щодо обстеження офтальмологічного хворого і оформлення його результатів в медичній карті стаціонарного хворого; оволодіти навичками надання невідкладної офтальмологічної допомоги.

Завдання дисципліни:

- ♦ засвоєння основних заходів, необхідних для організації роботи в офтальмологічному відділенні і забезпечення профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
- ♦ набуття практичних навичок з огляду органа зору та його придатків;
- ♦ набуття практичних навичок для надання першої медичної допомоги при таких станах як травми органа зору та його придатків: контузії, пораненнях і опіках;
- ♦ набуття практичних навичок для біомікроскопічного та офтальмоскопічного огляду органа зору;
- ♦ засвоєння знань з основ місцевої і загальної анестезії, набуття вміння вибирати метод знеболення в залежності від стану хворого і наявної офтальмопатології;
- ♦ набуття практичних навичок для діагностики і диференціальної діагностики при різноманітних офтальмологічних інфекційних процесах, отримання умінь щодо вибору лікувальної програми і засобів профілактики при інфекції органа зору та його придатків;
- ♦ набуття навичок і умінь для обстеження офтальмологічного хворого та оформлення результатів у відповідній медичній документації;
- ♦ формування морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни *студент повинен знати:*

- сучасні концепції вітчизняної та зарубіжної теоретичної і практичної офтальмології;

- основні принципи організації офтальмологічної допомоги населенню України;
- основи організації раціонального режиму і лікування офтальмологічного хворого;
- загальні елементи догляду за хворими з офтальмопатологією;
- теоретичні аспекти про офтальмологічний інструментарій і способи його застосування;
- теоретичні аспекти профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної офтальмологічної інфекції;
- класифікацію, клінічні прояви, наслідки офтальмологічних захворювань, методи надання швидкої спеціалізованої допомоги;
- основи знеболювання в офтальмології;
- діагностику запальних захворювань судинної оболонки ока, клінічні прояви, диференційну діагностику, особливості лікування;
- тактику при виявленні глаукоми, клінічні прояви різних стадій, їх діагностику, заходи проведення консервативного та хірургічного лікування;
- загальні питання травм органа зору та його придатків
- загальні питання офтальмоонкології;
- загальні питання офтальмологічних проявів ВІЛ-інфекції;
- клініку, діагностику та лікування гнійно-запальних захворювань придатків органа зору, кон'юнктиви та рогівки;
- методіку обстеження хворого, особливості обстеження хворого з офтальмопатологією;
- особливості структури медичної карти стаціонарного хворого.

Студенти повинні вміти:

- організувати відповідні санітарно-епідемічні умови для різних приміщень офтальмологічного відділення;
- проводити збір анамнезу та об'єктивне обстеження офтальмологічного хворого;
- володіти навичками огляду офтальмологічного хворого;
- обстежити офтальмологічного хворого і оформити його результати в медичній карті стаціонарного хворого;
- діагностувати різноманітні травматичні ушкодження органа зору та його придатків та надавати при них першу медичну допомогу;
- діагностувати різноманітні запальні та незапальні процеси органа зору та його придатків, проводити між ними диференційну діагностику;
- вибрати адекватний спосіб анестезії для проведення того чи іншого втручання;
- вибрати відповідну хірургічну тактику для різних стадій розвитку запалень органа зору та його придатків;

- вибрати тактику післяопераційного ведення офтальмологічного хворого у залежності від оперативного втручання;
- скласти програму консервативного лікування різних запальних процесів органа зору та його придатків;
- дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності;
- застосовувати набуті знання, уміння, навички та розуміння з офтальмології для вирішення типових задач діяльності лікаря в галузі охорони здоров'я на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, фізіологічних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (10 год.), практичних (30 год.), організації самостійної роботи студентів (50 год.).

Основними формами навчання дисципліни є: лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів, консультації. Під час викладання дисципліни використовуються такі методи навчання: лекції, пояснення, бесіди, мультимедійні презентації, відпрацювання практичних навичок у симуляційному класі, курація пацієнта з написанням історії хвороби, розв'язування задач, усне опитування, тестування тощо.

Самостійна робота студентів полягає в опрацюванні матеріалу лекцій, а також в підготовці до виконання практичних навичок, підготовки до поточних та підсумкового контролю, виконанні тренувальних тестів, пошуку інформації з літературних джерел і мережі Internet та проведенні елементів наукової роботи.

Наукова робота студентів здійснюється у роботі гуртків, підготовці та виступах на наукових студентських конференціях, написанні тез, участі у всеукраїнській студентській олімпіаді з офтальмології.

Зміст навчальної дисципліни «Офтальмологія».

Тема 1. Історія офтальмології. Анатомо-функціональні особливості органа зору. Методи дослідження.

Тема 2. Функції органа зору (гострота зору, поле зору).

Тема 3. Рефракція та акомодація ока. Косоокість.

Тема 4. Захворювання повік, слізних органів, орбіти.

Тема 5. Захворювання кон'юнктиви.

Тема 6. Захворювання рогівки та склери. Діагностика, лікування.

Тема 7. Захворювання судинної оболонки.

Тема 8. Патологія кришталика та скловидного тіла. Особливості офтальмохірургії. Курація.

Тема 9. Глаукома. Методи дослідження внутрішньоочного тиску.

Тема 10. Пошкодження органа зору. Невідкладна допомога.

Тема 11. Поступове та раптове зниження зору. Захворювання сітківки та зорового нерву. Зміни органа зору при загальних захворюваннях. Захист історії хвороби.

Перелік рекомендованої літератури

1. Офтальмологія : підручник / Г.Д. Жабоедов, Р.Л. Скрипник, Т.В. Баран та ін.; за ред. чл.-кор. НАМН України, проф. Г.Д. Жабоедова, д-ра мед. наук, проф. Р.Л. Скрипник. К. : ВСВ „Медицина”, 2011. 424 с.

2. Офтальмологія : практикум / Г.Д. Жабоедов, В.В. Кіреєв; за ред. чл.-кор. НАМН України, проф. Г.Д. Жабоедова. К. : ВСВ „Медицина”, 2011. 280 с.

3. Венгер Г.Ю., Солдатова А.М., Венгер Л.В. Офтальмологія. Курс лекцій. Одеса: Одеський медуніверситет, 2010. 180 с.

4. Офтальмологічна допомога в Україні за роки незалежності / Моїсеєнко Р.О., Голубчиков М.В., Михальчук В.М., Риков С.О. та інші (всього 35 осіб) // Аналітично-статистичний довідник. Кропивницький: «Поліум», 2019. 328 с.

5. Терапевтична офтальмологія. Посібник з офтальмології / За редакцією Г.Д. Жабоедова, А.О. Ватченко, К.: „Здоров'я”, 2003. 133 с.

6. Степанянц А. Б., Бобыкин Е. В., Степанова Е. А. Офтальмологія: уч. пособие для студентов стоматологического факультета ; ФГБОУ ВО УГМУ Минздрава России. Екатеринбург : Изд-во УГМУ, 2017. 84 с.

7. Наказ МОЗ України від 28.01.2016 № 49 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при катаракті». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MOZ25523>; <https://medprosvita.com.ua/nakaz-moz-ukrayini-vid-ipro-zatverdzhennya-vprovadzhennya-mediko/>

8. Наказ МОЗ України від 08.12.2015 № 827 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при порушеннях рефракції та акомодатії". URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MOZ25456>

9. Уніфікований клінічний протокол медичної допомоги Глаукома первинна відритокутова первинна та вторинна медична допомога. URL: <https://medprosvita.com.ua/unifikovaniijj-klinichniijj-protokol-med/>

10. Онлайн платформа доказових клінічних протоколів МОЗ України. URL: <https://guidelines.moz.gov.ua/documents>

11. Методы обследования пациентов. Основы фармакотерапии и оптометрии в офтальмологии: учебное пособие / сост. В. В. Жаров [и др.]. Ижевск, 2015. 70 с.

12. Бржеский В.В. Глаукома и синдром «сухого глаза». М. : «Боргес», 2018. 228 с.

Основні підручники для вивчення дисципліни (підручники з пунктів 1-3) можна завантажити в електронному вигляді в університетській бібліотеці.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті шляхом усного опитування або письмового контролю. Після вивчення кожного розділу на основі контролю теоретичних знань, практичних навичок і вмінь здійснюється контроль засвоєння практичних навичок. Поточна навчальна діяльність студента оцінюється на практичному занятті за 4-бальною (традиційною) шкалою.

Додаткові (бонусні) бали студент може отримати за виконання індивідуальних завдань:

- участь та доповідь в студентській науковій конференції;
- участь в предметній олімпіаді з офтальмології, доповідь на студентському науковому гуртку;
- підготовка мультимедійних слайдів та оформлення тестів;
- переклади наукових статей з іноземних мов;
- реферативна робота з певної теми.

Кількість балів, які нараховуються за різні види індивідуальних завдань залежить від їх обсягу та значимості, визначаються типовою та робочою програмами дисципліни і додаються до суми балів, набраних студентами за поточну навчальну діяльність за певний розділ. Оцінка за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту. Оцінка додається до поточної успішності.

Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є диференційований залік, який передбачає виконання двох практичних навичок, розв'язування двох тестових клінічних завдань типу Крок-2 та усну відповідь на теоретичні питання.

Студент допускається до диференційованого заліку за умови відвідування всіх занять, отримання позитивної оцінки з контролів засвоєння практичних навичок, не має академічної заборгованості і має середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Перед диференційованим заліком студенти вирішують 20 завдань типу «Крок-2», до заліку допускаються студенти, які відповіли не менш 60,5% тестів.

Диференційований залік студента оцінюється за 4-бальною шкалою. Засобами діагностики засвоєння матеріалу є контроль виконання практичних навичок (демонстрація методики і техніки виконання запропонованих практичних

навичок з нижче наведеного переліку), усна відповідь на 2 клінічні задачі та теоретичні питання.

Критерії оцінювання результатів навчання студентів під час диференційованого заліку:

- „відмінно” (5) балів одержує студент, який вільно володіє матеріалом, підтримує дискусію з питань, досконало виконує практичні навички, вміє виписати рецепт на окуляри при аномаліях рефракції та вікових порушеннях, вільно відповідає на додаткові питання.
- „добре” (4) балів одержує студент, який вільно володіє матеріалом, вміє виписати рецепт на окуляри при вікових порушеннях, виконує практичні навички, але допускає деякі несуттєві погрішності (неточності) при їх виконанні, або у відповідях на запитання.
- „задовільно” (3) балів одержує студент, який орієнтується у всіх запитаннях і обов’язково засвоїв питання кваліфікаційного мінімуму, який виконує практичні навички та може виписати рецепт на окуляри при вікових порушеннях, але з помилками.
- „незадовільно” – (2) балів одержує студент, який має суттєві прогалини у знаннях програмного матеріалу, допускає принципові помилки при виконанні практичних навичок. Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які не придатні продовжити навчання у медичному вузі та виконувати свої професійні обов’язки без додаткового засвоєння предмету офтальмологія.

Оцінка з дисципліни складається з двох складових:

- 50% - поточна успішність (середнє арифметичне всіх оцінок студента);
- 50% оцінка на диференційованому заліку.

Середній бал за дисципліну розраховується як середнє арифметичне поточної успішності та диференційованого заліку.

Середній бал за дисципліну переводиться в традиційну оцінку з дисципліни за 4-бальною шкалою і розцінюється як співвідношення цього середнього арифметичного до проценту засвоєння необхідного об’єму знань з даного предмету.

Середній бал за дисципліну	Відношення отриманого студентом середнього балу за дисципліну до максимально можливої величини цього показника	Оцінка з дисципліни за 4-бальною шкалою (традиційна оцінка)
4,45 – 5,0	90-100%	5
3,75 – 4,44	75-89%	4
3,0 – 3,74	60-74%	3

Самостійна робота студентів.

Самостійна і індивідуальна робота при вивченні навчальної дисципліни забезпечується методичними розробками з самостійної роботи студентів, наочними

засобами навчання (презентації, навчальні фільми), інформаційним ресурсом кафедр, тематикою самостійних і індивідуальних завдань для кожного завдання, алгоритмами виконання практичних вмінь, алгоритмами само- і взаємоконтролю знань і вмінь, тестовими завданнями типу «Крок-2» до кожного заняття.

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час іспиту.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Очікується, що здобувачі освіти відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно до графіку, розміщеному на інформаційному стенді кафедри та згідно дозволу деканату, якщо він потрібний).

Перескладання контролів засвоєння практичних навичок здійснюється протягом семестру в індивідуальному порядку з вирішенням часу проведення відпрацювання.

Перескладання незадовільних оцінок здійснюється в останній місяць вивчення дисципліни за умов, що середній бал за поточну навчальну діяльність складає менше 3,00 (проводиться згідно графіку, розміщеному на інформаційному стенді кафедри).

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ♦ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (поточних контролів та іспиту з дисципліни) результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ♦ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ♦ надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятним у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо).

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання (контрольної роботи, диференційованого заліку);

- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, диференційованого заліку);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);

Політика щодо відвідування та запізень

Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. При запізненні більше ніж на 15 хвилин заняття вважається пропущеним і потребує відпрацювання.

Мобільні пристрої

Під час проведення практичних занять використання смартфона, планшету або іншого пристрою для зберігання та обробки інформації допускається лише з дозволу викладача.

Під час проведення будь-яких форм контролю використання мобільних пристроїв та аксесуарів до них суворо забороняється.

Поведінка в аудиторії

Під час занять дозволяється: залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача; фотографувати слайди презентацій; брати активну участь у ході заняття.

Під час занять забороняється: їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження); палити, вживати алкогольні і слабоалкогольні напої або наркотичні засоби; нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу; грати в азартні ігри; наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території); галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.